

Algemene gegevens	
PPS-nummer	AF 16106 en KV 1605 096
Titel	Food, Value en Impact
Thema	Consument & Keten
Uitvoerende kennisinstelling(en)	Wageningen Economic Research, Louis Bolk Instituut
Projectleider onderzoek (naam en e-mailadres)	Marieke Meeusen marieke.meeusen@wur.nl
Penvoerder PPS (namens private partij, naam)	Rian van Dam GreenPort Noord Holland Noord (niet meer werkzaam bij GreenPort Noord Holland Noord)
Contactpersoon overheid	Nancy Lentjes (niet meer werkzaam bij EZ/LNV)
Adres van de projectwebsite	https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksinstituten/Economic-Research/Themas/Consument-Voeding/Kiezen-ontwikkelen-en-evalueren-van-interventies/PPS-Food-Value-Impact.htm
Startdatum	01-01-2016
Einddatum	31-12-2019

Goedkeuring penvoerder/consortium	
De eindrapportage dient te worden besproken met de penvoerder/het consortium. De TKI('s) nemen graag kennis van eventuele opmerkingen over de rapportage.	
De penvoerder heeft namens het consortium de eindrapportage	Niet goedgekeurd, omdat Rian van Dam inmiddels een andere functie heeft – burgemeester van de gemeente Kroon.
Eventuele opmerkingen over de eindrapportage:	Niet aan de orde.

Consortium	
Zijn er wijzigingen geweest in het consortium/de project-partners? Zo ja, benoem deze	Ja, er zijn partners bijgekomen gedurende het traject: de gemeente Venlo en Albron. De gemeente Venlo sloot aan bij een al bestaande casus van Limburgse gemeenten en Albron heeft een eigen casus ingebracht.

Inhoudelijke samenvatting van het project	
Probleemomschrijving	Er is behoefte aan meer inzicht in consumentengedrag: hoe kiezen consumenten welk voedsel ze kopen en eten? Zowel de agrifood- als de tuinbouwsector spreekt in haar innovatie-agenda's over de wens meer te weten over dit zogenaamde voedselkeuzegedrag. Om daarmee bedrijven in de agrifood- en de tuinbouwsector te helpen interventies te ontwikkelen en te implementeren die impact hebben: die bijdragen aan duurzaamheid, aan een gezonde en vitale samenleving. Deze interventies dienen bovendien uitvoerbaar te zijn voor de stakeholders die de keuze-architectuur voor consumenten beïnvloeden. Op dit moment zijn inzichten in effecten van interventies nog veel versnipperd en ligt er dus een wetenschappelijke uitdaging om deze inzichten gestructureerd bijeen te brengen.
Doelen van het project	Deze PPS wilde komen tot interventies met impact. Waarbij impact staat voor: (i) duurzamer én gezonder voedselkeuzegedrag én (ii) uitrolbaar en opschaalbaar in de praktijk. Deze PPS rekent het effect van ander voedselkeuzegedrag door op haar effecten op duurzaamheid en gezondheid. Daarmee kunnen stakeholders die invloed hebben op de keuze-architectuur weloverwogen bepaalde interventies inzetten om hun cliënten duurzamer en gezonder te laten eten. Voorts wilde deze

	PPS impact realiseren door te kijken naar de aantrekkelijkheid van interventies voor stakeholders om ze te implementeren. Pas wanneer interventies ook daar hoog scoren worden interventies breed toegepast en uitgerold en ontstaat impact.
--	--

Resultaten	
Beoogde resultaten uit het projectplan	Deze PPS resulteert in: (1) <i>Een overzicht van de bestaande kennis</i> over de effecten van diverse gedragsbepalende factoren op gezonde en duurzame voedselkeuzegedrag van consumenten in real life settings, (2) <i>Nieuwe inzichten</i> in effecten van nieuw te ontwikkelen interventies waarmee consumenten via (onbewuste) routes worden verleid tot gezonder en/of duurzamer voedselkeuzegedrag (3) <i>Betere methoden</i> om (a) echt gedrag te meten onder grote groepen mensen in real life settings en (b) het gedrag van stakeholders die de keuze-architectuur rondom consumenten bepalen te kunnen vaststellen. Tezamen komend in (4) <i>een beslisboom</i> waarmee stakeholders een beter onderbouwde beslissing kunnen nemen over de te implementeren interventie die (i) consumenten stimuleert tot gezonder en/of duurzamer voedselkeuzegedrag, (ii) met impact, en (iii) voor hen ook haalbaar en aantrekkelijk zijn.
Behaalde resultaten	(1) Er is <i>een overzicht van de bestaande kennis</i> ontwikkeld over de effecten van diverse gedragsbepalende factoren op gezonde en duurzame voedselkeuzegedrag van consumenten in real life settings. Waaruit duidelijk wordt dat (i) combinaties van interventies het meest effectief zijn, (ii) educatie/informatie alleen minder effectief zijn, (iii) NUDGES en beschikbaar stellen van gezonde/duurzame voeding effectief zijn. (2) Er zijn <i>nieuwe inzichten</i> ontwikkeld in effecten van nieuw te ontwikkelen interventies waarmee consumenten via (onbewuste) routes worden verleid tot gezonder en/of duurzamer voedselkeuzegedrag. Uit de casussen in de out-of-home sector is duidelijk geworden dat het aanbieden van porties met minder vlees/vis en meer groenten leidt tot hogere consumptie van groenten en lagere consumptie van vlees/vis onder gelijkblijvende klanttevredenheid. Daartoe is aandacht aan kleur, smaak, bereidingsmethode, variatie en afwisseling van groenten essentieel. Uit de casussen in de werkgeverssetting is duidelijk geworden dat het beschikbaar stellen van groenten op andere momenten dan de lunch de consumptie doet verhogen. (3) <i>Betere methoden</i> uitmondend in <i>een beslisboom</i> is tot stand gekomen en vastgelegd in vragenlijsten en een externe publicatie.
Geef een toelichting op eventuele wijzigingen t.o.v. het projectplan.	Er zijn geen grote wijzigingen geweest.

Wat heeft het project opgeleverd voor	
Betrokken kennis instellingen (wetenschappelijk, nieuwe technologie, samenwerking)	<ul style="list-style-type: none"> • Een overzicht van de bestaande kennis over de effecten van diverse gedragsbepalende factoren op gezonde en duurzame voedselkeuzegedrag van consumenten in de praktijk. • Nieuwe inzichten in hoe consumenten via (onbewuste) routes worden verleid tot gezonder en/of duurzamer voedselkeuzegedrag • Nieuwe inzichten om te komen tot designs van onderzoek • Nieuw inzichten in factoren die haalbaarheid voor stakeholders bepalen
Betrokken bedrijven (toepassing van resultaten in de praktijk, en op welke termijn?)	<ul style="list-style-type: none"> • Een overzicht van de bestaande kennis over de effecten van diverse gedragsbepalende factoren op gezonde en duurzame voedselkeuzegedrag van consumenten in de praktijk.

	<ul style="list-style-type: none"> Nieuwe inzichten in hoe consumenten via (onbewuste) routes worden verleid tot gezonder en/of duurzamer voedselkeuzegedrag Nieuwe inzichten in de effecten van interventies op klanttevredenheid, kosten, business model, duurzaamheid (milieu, afval met name) en consumptie van gezonde voeding.
Maatschappij (sociaal, milieu, economie)	De ontwikkelde interventies dragen bij aan een maatschappelijk verantwoorde sector. Allereerst omdat consumenten meer groenten eten en minder vlees/vis. Ze consumeren meer zoals het VoedingsCentrum ons aanbeveelt. Daarmee dragen de interventies bij aan een gezondere samenleving met lagere kosten van zorg en hogere kwaliteit van leven. Ook is gedurende het project gekeken naar effecten op duurzaamheid en waste. Dat bracht een groter bewustzijn onder de stakeholders met zich mee. Zeker toen bleek dat de interventies leiden tot hogere duurzaamheidsscore – zonder extra meerkosten of lagere klanttevredenheid.
Evt. andere stakeholders (spin offs)	Niet aan de orde.

Follow-up	
Is er sprake van een of meer octrooi-aanvragen (first filings) vanuit deze PPS?	Nee. De resultaten zijn direct en vrijelijk toepasbaar doordat alle resultaten publiekelijk beschikbaar zijn en gecommuniceerd in diverse kranten, bladen en (wetenschappelijke) rapporten.
Komen er vervolg projecten? Zo ja, geef een toelichting (bv. contractonderzoek dat voortkomt uit dit project, aanvullende subsidies die zijn verkregen, nieuwe PPS)	Ja, er is inmiddels een volgende PPS gaande die zich richt op implementatie van interventies, waarbij interventie-effecten gedurende een langere tijd worden gemonitort. Deze PPS is nu lopend.

<p>Opgeleverde producten gedurende de gehele looptijd van de PPS (geef de titels en/of omschrijvingen van de producten / deliverables of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)</p> <p><u>Wetenschappelijke artikelen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Reinders, M. J., van Lieshout, L., Pot, G. K., Neufingerl, N., van den Broek, E., Battjes-Fries, M. & Heijnen, J. (2020). Portioning meat and vegetables in four different out of home settings: A win-win for guests, chefs and the planet. , 147, 104539. https://doi.org/10.1016/j.appet.2019.104539 Taufik, D., Verain, M. C. D., Bouwman, E. P., & Reinders, M. J. (2019). Determinants of real-life behavioural interventions to stimulate more plant-based and less animal-based diets: A systematic review. <i>Trends in Food Science and Technology</i>, 93, 281-303. https://doi.org/10.1016/j.tifs.2019.09.019 Kornelis, M., Immink, V., Meeusen, M., & Reinders, M. Practitioner acceptance of consumer-oriented interventions. (Manuscript, to be submitted to Journal of Public Policy and Marketing)
--

- Victor Immink, Ellen van Kleef, Marcel Kornelis (2020) Meet with vegetables: The effects of freely available snack vegetables at office workplace meetings on consumption. Manuscript, to be submitted in 2020.

Externe rapporten:

- Reinders, M., Bouwman, E. & Taufik, D. (2019) Overview of existing knowledge concerning food behaviour interventions out-of-home, in the working environment and in online settings: a literature quick scan -WP1 -Food, Value, Impact - Wageningen: Wageningen Economic Research. 97 p.
- Wageningen Economic Research – 10 Ways to improve food choice interventions in real life settings – 2019

Artikelen in vakbladen:

- Artikel dat in de Resource was verschenen (het 'vakblad' van WUR), zie <https://resource.wur.nl/nl/wetenschap/show/Minder-vlees-meer-groenten-restaurantgasten-vinden-het-prima-.htm>
- Nieuwsbrief van gister: <https://www.foodholland.nl/nieuws/artikel.html?id=219656&b=fh200115>
- <https://resource.wur.nl/nl/show/Minder-vlees-meer-groenten-restaurantgasten-vinden-het-prima-.htm>
- ARTIKEL DE ONDERNEMER / THEMA FOOD/ januari 2019

Inleidingen/posters tijdens workshops, congressen en symposia:

- Netwerkdag T&U - 3 april 2018
- Presentatie Resultaten Casussen Out of Home en Werkomgeving Themabijeenkomst AWWN – 7 januari 2020
- Presentatie Resultaten Casussen Out of Home en Werkomgeving Voeding&Diagnose – januari 2020
- Presentatie Resultaten Out of Home en Werkomgeving Ministerie van VWS – 2 oktober 2019
- Presentatie Resultaten Out of Home cases Horecava – januari 2019
  - Presentatie bij de stand van Van Gelder
  - TV-interview
- Presentaties tussenresultaten aan alle PPSpartners – ieder half jaar
- Deelsessie 'Duurzamer en gezonder eten' tijdens de Dag van het Gedrag, 28 november 2019
- Presentatie ASPO conference 2019 (Associatie van Sociaal Psychologische Onderzoekers) "Promoting healthy and sustainable consumption behaviour in restaurants: Portioning meat and vegetables"

TV/ Radio / Social Media / Krant:

- Pitch tijdens het Rabobank Leden & Co evenement – 5 november 2018
- Persbericht PPS Food Value Impact | Den Haag, 12 januari 2018 | Bedrijven en kennisinstellingen maken zich samen sterk voor duurzamere en gezondere voedselkeuzes
- Naar aanleiding hiervan diverse krantenberichten in NRC, Volkskrant, Fries Dagblad etc.
- Persbericht 3 januari 2019: "Onderzoek Wageningen: Horeca speelt grote rol in 'groener' eetpatroon van gast"
- Artikel Volkskrant 3 januari 2019 "Minder bief en meer groente; als het mooi is lusten we alles"
- Artikel NRC 16 januari 2019 "Minder vlees op je bord? Dat heeft niemand door."

Overig (Technieken, apparaten, methodes etc.):

"Theory-based framework that models practitioner-acceptance of consumer-oriented interventions"
 –Het framework kan gebruikt worden om interventie-studies te evalueren en mogelijke belemmeringen in de implementatie te identificeren. Een belangrijk onderdeel van het framework is de vragenlijst de acceptatie van stakeholders kan worden gemeten en gemodelleerd.